

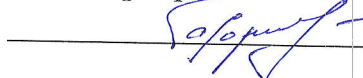
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри міжнародної
економіки та туризму

Протокол № 22 від “ 18.06 ” 2018 р.

Зав. кафедри

Г.О. Горіна

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ТУРИЗМОЗНАВСТВА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Горіна Г.О.
проф. кафедри міжнародної
економіки та туризму, д.е.н.,
доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальностей 242 «Туризм», 241 «Готельно-ресторанна справа», 181 «Харчові технології»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	24
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	96
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3,6
самостійної роботи студента	6,4
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – вивчення наукових основ туризмознавства, формування знань, умінь і навичок в галузі туризмознавства, вивчення функцій туризму та передумов здійснення туристичної діяльності.

Завдання: опанування комплексу знань з основ туризмознавства; розкриття історичних особливостей та сучасного стану розвитку туризму в Україні та світі; ознайомлення з основними напрямками розвитку туризмознавства, основними категоріями, підходами, принципами, методами, формами, функціями туризму; дослідження впливу основних чинників розвитку та факторів ризику у туризмі.

Предмет: теоретичні засади туризму та їх практичне застосування у сфері туристичної діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Історичні передумови виникнення та розвитку туризму

Тема 2. Основні туризмологічні концепції

Тема 3. Класифікація видів та форм туризму

Тема 4. Туристичні ресурси

Тема 5. Туристична індустрія

Тема 6. Безпека туристичної подорожі

Тема 7. Менеджмент у туризмі

Тема 8. Маркетинг у туризмі

Тема 9. Інформаційне забезпечення туристичної діяльності

Тема 10. Інвестиційна діяльність у туризмі

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади формування та розвитку туризму					
Тема 1. Історичні передумови виникнення та розвитку туризму	13	2	2	-	9
Тема 2. Основні туризмологічні концепції	15	4	2	-	9
Тема 3. Класифікація видів та форм туризму	15	4	2	-	9
Тема 4. Туристичні ресурси	15	4	2	-	9
Разом за змістовим модулем 1	58	14	8	-	36
Змістовий модуль 2. Туризм як вид господарської діяльності					
Тема 5. Туристична індустрія	14	2	2		10
Тема 6. Безпека туристичної подорожі	14	2	2		10
Тема 7. Менеджмент у туризмі	18	4	4	-	10
Тема 8. Маркетинг у туризмі	18	4	4	-	10
Тема 9. Інформаційне забезпечення туристичної діяльності	14	2	2	-	10
Тема 10. Інвестиційна діяльність у туризмі	14	2	2	-	10
Разом за змістовим модулем 2	92	16	16	-	60
Усього годин	180	30	26	-	96

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – запитань і відповідь Історія розвитку туризму	2
2	Семінар – запитань і відповідь Моделі та концепції туризмології	2
3	Семінар - запитань і відповідь Туризм: види та форми	2
4	Семінар – розгорнута бесіда Туристично-рекреаційні ресурси України та світу	2
5	Семінар з виконанням практичних задач Сучасні тенденції розвитку туристичної індустрії	2
6	Семінар - запитань і відповідь Безпека в туризмі	2
7	Семінар - запитань і відповідь Методи та функції менеджменту в туризмі	2
8	Семінар з виконанням практичних задач Професійна діяльність у туристичній галузі	2
9	Семінар запитань і відповідь Суть маркетингу в туризмі	2
10	Семінар з виконанням практичних задач Система маркетингових досліджень в туризмі	2
11	Семінар з запитань і відповідей Значення інформаційних систем управління в туристичній галузі	2
12	Семінар – розгорнута бесіда Державне регулювання інвестиційної діяльності	2
Всього		30

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади формування та розвитку туризму			
Семінар – запитань і відповідь Тема 1. Історія розвитку туризму	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: початковий етап; становлення туристичного бізнесу; туризм як галузь індустрії; монополізація туристичної індустрії; історія розвитку туризму в Україні. Джерела [1-5]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар – запитань і відповідь Тема 2. Моделі та концепції туризмології	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: модель туриста за Жафаром Жафарі; Модель туризму за Жафаром Жафарі; Концепція туризму як зустрічі; Теорія периферії В. Крісталера; Теорія дифузії інновацій; Модель циклу еволюції туристичного простору Р.В. Бутлера; Концепція туристичного простору; Концепція туристичної функції; Концепція району (території) туристичної активності; Концепція територіальних рекреаційних систем; Концепція перцепції простору (ландшафту); Концепція туристичної урбанізації; Теорії конфлікту в туризмі; Концепція функції туризму. Джерела [1-3, 14]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар - запитань і відповідь Тема 3. Туризм: види та форми	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: класифікація видів туризму за метою; класифікація видів туризму за часовими характеристиками; класифікація видів туризму за територіальними ознаками; класифікація видів туризму за індивідуальними запитамі; класифікація видів туризму за фінансовими можливостями. Джерела [1-3, 6, 8]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар – розгорнута бесіда Тема 4. Туристично-рекреаційні ресурси України та світу	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: туристично-рекреаційні ресурси; історико-культурні рекреаційні ресурси; природні рекреаційні ресурси; туризм і екологія; туристичне районування світу; туристичне районування України. Джерела [1-3, 13, 16, 17, 21, 24]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Разом змістовий модуль 1	36		
Змістовий модуль 2. Туризм як вид господарської діяльності			
Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Теорія туристичної діяльності	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі; ресурсне забезпечення туристичної діяльності; загальні показники оцінки туристичної діяльності; банківські та фінансові послуги; інформаційні послуги в туризмі. Джерела [1-3, 10, 11]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань за індивідуальними варіантами.	Тестування, розв'язання практичних завдань

Семінар - запитань і відповідь Тема 6. Безпека в туризмі	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення; фактори ризику в туризмі; туризм і довкілля; специфічні чинники ризику. Джерела [1-3, 15, 16]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар - запитань і відповідь Тема 7. Методи та функції менеджменту в туризмі	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: методи менеджменту; функції менеджменту; функція менеджменту «планування»; функція менеджменту «організація»; функція менеджменту «мотивація»; функція менеджменту «контроль»; комунікації в менеджменті; поняття та характеристика комунікацій; інформація як матеріал комунікацій та її види; мова та ділове письмо як складові комунікацій; документи та інші носії інформації. Джерела [1-3, 7, 9, 10, 12, 13]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням практичних задач Тема 8. Професійна діяльність у туристичній галузі	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: керівництво в організації; суть процесу керівництва та лідерства; стилі керівництва та типи менеджерів; рішення в менеджменті; сутність та класифікація управлінських рішень; процес розробки та умови прийняття управлінських рішень; методи прийняття управлінських рішень; організація роботи менеджера; зміст організації управлінської роботи менеджера; організація роботи з документами; організація та проведення ділових зустрічей; організація прийому відвідувачів. Джерела [1-3, 7, 9, 10, 12, 13]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань за індивідуальними варіантами.	Тестування, розв'язання практичних завдань
Семінар запитань і відповідь Тема 9. Суть маркетингу в туризмі	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: маркетингова інформація та її види; методи збору маркетингової інформації; система аналізу маркетингової інформації; дослідження маркетингового середовища туристичних підприємств; маркетингові дослідження ринку туристичних послуг; маркетингові дослідження конкурентів; фактори формування системи маркетингу персоналу на підприємствах. Джерела [1-3, 7, 9, 10, 12, 13]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар з виконанням практичних задач Тема 10. Система маркетингових досліджень в туризмі	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: сутність і структура маркетингового дослідження; суть, типи і напрями маркетингових досліджень в туризмі; етапи маркетингових досліджень. форми організації маркетингових досліджень в туризмі; розробка програми маркетингу; сегментація ринку; кон'юнктура ринку; життєвий цикл продукту. Джерела [1-3, 7, 9, 10, 12, 13]. 2. Самотестування. 3. Розв'язання практичних завдань за індивідуальними варіантами.	Тестування, розв'язання практичних завдань
Семінар з запитань і відповідей Тема 11. Значення інформаційних систем управління в туристичній галузі	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: потенційні можливості комп'ютерних технологій; комп'ютер у готельному господарстві; комп'ютер у системі транспортних послуг; інформаційні послуги в туризмі. Джерела [1-3]. 2. Самотестування.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування

Семінар – розгорнута бесіда Тема 12. Державне регулювання інвестиційної діяльності	9	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: основні поняття інвестиційної діяльності; державне регулювання інвестиційної діяльності; проблеми залучення іноземних інвестицій в Україну; ефективність інвестиційних проектів у туризмі. Джерела [1-3, 16-17]. 2. Самотестування. 3. Підготовка до понятійного диктанту.	Проведення дискусії, заслуховування та обговорювання повідомлень
Разом змістовий модуль 2	60		
Разом	96		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності												
	Загальні						Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
1. Знання історичних особливостей та сучасного стану розвитку туризму в Україні та світі.			+				+						+
2. Знання теоретичних основ туризму, а саме: організаційних форм та видів туризму, функцій туризму та факторів його розвитку.				+				+					
3. Знання диференційованих теоретичних концепцій і моделей, які застосовуються при дослідженні туризму.					+				+				
4. Розуміння принципів організації туристичної індустрії, форм організації маркетингових досліджень в туризмі.		+										+	
5. Уміння здійснювати маркетингові дослідження в туризмі, використовувати методи збору та аналізу маркетингової інформації.				+									+
6. Уміння володіти основами організації туристичного бізнесу, адміністративно-управлінського механізму регулювання туристичної діяльності.					+			+					
7. Уміння застосовувати функції та методи менеджменту в туристичній діяльності											+		
8. Здатність використовувати інформаційні системи управління в туристичній галузі .		+											
9. Здатність визначати ефективність інвестиційних проектів у туризмі .					+				+				

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		2			4
Тема 2	2		2			4
Тема 3	2		2			4
Тема 4			2	3		5
Разом змістовий модуль 1	6		8	3		17
Змістовий модуль 2						
Тема 1	2	3				5
Тема 2	2		2			4
Тема 3	2		2			4
Тема 4	2	3				5
Тема 5	2		2			4
Тема 6	2	3				5
Тема 7	2		2			4
Тема 8			2	3		5
Разом змістовий модуль 2	14	6	10	3		33
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»

80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика. Підручник. 2- вид. перероб. та доп.– К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
2. Тонкошкур М. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» (Основи туризмознавства) / М. В. Тонкошкур, В. В. Абрамов, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 134 с. 2- вид. перероб. та доп.– К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
3. Туризмологія (теорія туризму). Навчально-методичний посібник зі спецкурсу. / Пазенюк В.С., Федорченко В.К., Кручек О.А., Мініч І.М. – К.: КУТЕП, 2010. – 70 с.

Допоміжна

4. Абрамов В. В. Історія туризму: підруч./ В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур. – Харків : Видавництво «Форт», 2010. – 286 с.: іл.
5. Биржаков М. Б. Введение в туризм. Издание 9-е, переработанное и дополненное / М. Б. Биржаков – СПб.: «Издательский дом Герда», 2007. – 576 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.Л. Основи туристичного бізнесу: Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2004. - 272 с
7. Дурович А.П. Маркетинг в туризме : учеб. пособие / А.П. Дурович. – Мн. : Новое знание, 2005. – 496 с.
8. Зорин И.В. Энциклопедия туризма / И.В. Зорин, В.А. Квартальнов. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 368 с.
9. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посіб. / О.Б. Моргулець. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.

10. 190. Морозов М.А. Экономика туризма: учебник / М.А. Морозов, Н.С. Морозова, Г.А. Карпова, Л.В. Хорева. – М.: Федеральное агентство по туризму, 2014. – 320 с
11. Квартальнов В. А. Теория и практика туризма; Учебник / В. А. Квартальнов. – М.: «Финансы и статистика», 2003. – 672с.
12. Кирилова О. Маркетинг на ринку туристичних послуг / О. Кирилова // Маркетинг в Україні. – 2009. - №3. – С. 57-59.
13. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. – Чернівці: Книги-XXI, 2003. – 298 с.
14. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: науково-навчальне видання. – К.: КУТЕП, 2008. -825 с.
15. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії : навч. посіб. / Н.В. Чорненька. – Київ : Атіка, 2006. – 264 с.

Інформаційні ресурси

16. Закон України «Про курорти» від 05.10.2000 № 2026-III [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>
17. Закон України «Про Туризм» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
18. Хартия туризау від 01.01.1985 [Електронний ресурс] // Всесвітня туристична організація. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_640
19. Глобальный этический кодекс туризма від 01.10.1999 [Електронний ресурс] // Всесвітня туристична організація. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/983_001
20. Гагская декларация Межпарламентской конференции по туризму від 14.04.1989 [Електронний ресурс] // ООН. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_904
21. Туристична асоціація України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tau.org.ua>
22. Українська асоціація активного та екологічного туризму [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uaeta.org>
23. Громадська спілка «Асоціація сприяння розвитку винного та гастрономічного туризму в Україні» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://awgt.nuft.edu.ua/page/view/protocol>
24. Спілка сприяння розвитку сільському зеленому туризму [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua>
25. Асоціація готельних об'єднань та готелів міст України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mydim.ua/information/union/hotelinua/>
26. The World Tourism Organization [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www2.unwto.org>.
27. The World Travel and Tourism Council [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.wttc.org>.